

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 141

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 9 februari 2024

aan **GWENDOLYN RUTTEN**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Decreet over het lokaal bestuur (DLB) - Lokale mandatarissen met een engagement in een vereniging

Lokale politiek speelt een cruciale rol in de vormgeving van onze directe leefomgeving. De personen die deze verantwoordelijkheid op zich nemen, de lokale mandatarissen, zijn in vele gevallen geen beroepspolitici, maar veeleer gedreven burgers die actief betrokken zijn bij diverse maatschappelijke initiatieven binnen het brede middenveld. Hun engagement in en nauwe banden met verenigingen en het verenigingsleven stellen hen in staat om de lokale behoeften en verwachtingen nauwkeurig te identificeren en te vertalen naar concreet beleid. Die betrokkenheid bij het middenveld, variërend van culturele organisaties tot sportverenigingen en milieu-initiatieven, zorgt niet alleen voor een rijke voedingsbodem voor democratische participatie, maar versterkt ook de brug tussen de burgers en de lokale overheid. Daardoor kunnen lokale mandatarissen effectief inspelen op de specifieke noden en wensen van hun gemeenschap, wat essentieel is voor een levendige en responsieve lokale democratie.

Daartegenover staat evenwel dat lokale besturen ook beslissingen nemen over aangelegenheden die betrekking hebben op dat middenveld en verenigingen. Het is daarbij op grond van artikel 27 van het decreet over het lokaal bestuur (DLB) verboden voor een raadslid en zijn vertrouwenspersoon om deel te nemen aan de bespreking en de stemming over aangelegenheden waarbij het raadslid als vertegenwoordiger een rechtstreeks belang heeft. Dat verbod is evenzeer van toepassing voor burgemeesters en schepenen binnen het college van burgemeester en schepenen (art. 50 DLB).

1. Kan een 'gewoon' lid van een vereniging als burgemeester/schepenen of raadslid deelnemen aan beraadslagingen over die vereniging (bv. over het toekennen van subsidies of verlenen van een omgevingsvergunning)?
2. Kan een lid van de algemene vergadering van een vereniging (vzw) als burgemeester/schepenen of raadslid deelnemen aan beraadslagingen over die vereniging (bv. over het toekennen van subsidies of verlenen van een omgevingsvergunning)?
3. Kan een lid van een raad van bestuur van een vereniging (vzw) als burgemeester/schepenen of raadslid deelnemen aan beraadslagingen over die vereniging (bv. over het toekennen van subsidies of verlenen van een omgevingsvergunning)?
4. Wat als er door het vaststellen van mogelijke belangenvermenging het aanwezigheidsquorum in de gemeenteraad (art. 26 DLB) of het college van burgemeester en schepenen (art. 50 DLB) niet wordt bereikt?

- a) Situatie 1 (in geval van negatief antwoord op vraag 3): bv. binnen een college van burgemeester en schepenen met zes leden zijn drie schepenen lid van de raad van bestuur van een vereniging waarover een beslissing genomen dient te worden.
- b) Situatie 2 (in geval van een negatief antwoord op vraag 2 en 3): bv. binnen een college van burgemeester en schepenen met zes leden zijn twee schepenen lid van de raad van bestuur en één schepen is lid van de algemene vergadering van een vereniging waarover een beslissing genomen dient te worden.

GWENDOLYN RUTTEN

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 141 van 9 februari 2024

van **BRECHT WARNEZ**

1-3. Onder rechtstreeks en persoonlijk belang zoals vermeld in artikel 27, §1, 1° DLB moeten alle belangen worden verstaan waarvan het gemeenteraadslid niet met redelijke zekerheid kan worden geacht voldoende afstand te kunnen nemen om de belangen van zijn gemeentebestuur voorrang te verlenen boven zijn persoonlijke belangen. Opdat er sprake zou zijn van een schending van artikel 27, §1, 1° DLB is bovendien enkel vereist dat de gegevens van de zaak aannemelijk maken dat een raadslid in de verleiding kan komen om zijn persoonlijk rechtstreeks belang te laten prevaleren op dat van de gemeente (zie in die zin de rechtspraak van de Raad van State: RvS 24 oktober 2011, nr. [215.968](#) en RvS 20 december 2011, nr. [216.939](#)). Voor de uitzonderingsgrondverwijs ik naar artikel 27, §1, tweede lid DLB.

Het verbod op belangenvermenging beoogt situaties te vermijden waarbij raadsleden deelnemen aan de beraadslaging en stemming over een aangelegenheid waarbij ze een rechtstreeks belang hebben, persoonlijk of als vertegenwoordiger. Het is onmogelijk om deze vraag algemeen voor alle gevallen te beantwoorden: dit is een feitenkwestie, die geval per geval beoordeeld moet worden. Er moet steeds gekeken worden naar de concrete situatie: inhoud van het dossier, de betrokkenheid van de mandataris bij de behandeling van dit dossier, bezoldiging of financieel voordeel van de mandataris, statuten van de vereniging, rol van de mandataris in deze vereniging, Mogelijks stelt zich ook een probleem op vlak van deontologie van de lokale mandatarissen.

De beoordeling komt in eerste instantie aan het raadslid zelf toe. Als het raadslid, bijvoorbeeld, 'gewoon' lid is van een grote organisatie met duizenden leden, zoals een mutualiteit, een consumentenbelangenorganisatie, een alumnivereniging, ligt de situatie anders dan bij een lokale erfgoedvereniging met 3 leden. Hoe "hoger" het raadslid zit in de organen van de vereniging, hoe sterker de schijn van partijdigheid zal zijn. Als er een klacht zou worden ingediend, is het de bevoegdheid van de toezichthoudende overheid om in een concreet geval te oordelen of er sprake is van belangenvermenging.

4. Voor de **gemeenteraad** verwijst u terecht naar artikel 26 DLB, waarvan het eerste lid handelt over het quorum. In het tweede en derde lid van dit artikel wordt bepaald wat er gebeurt na een bijeenroeping waarbij niet het vereiste aantal leden aanwezig is: dan volgt een nieuwe oproeping, waarbij expliciet vermeld wordt dat het een tweede oproeping is, en kan de gemeenteraad geldig beslissen ongeacht het aantal aanwezige leden over die punten die onder deze tweede oproeping vallen.

Voor het **college van burgemeester en schepenen** is er geen gelijkaardige regeling. In die gevallen waarbij zo veel leden van het college van burgemeester en schepenen niet kunnen deelnemen aan de beraadslaging en stemming omwille van het vermijden van een mogelijke belangenvermenging, zijn er volgende mogelijkheden.

Een eerste mogelijkheid is dat het college van burgemeester en schepenen geen beslissing neemt. Er zal dan, afhankelijk van het soort beslissing, moeten gekeken worden wat er verder gebeurt.

Voor zover het niet gaat over een exclusieve bevoegdheid van het college van burgemeester en schepenen, zou het college de beslissing kunnen agenderen op de gemeenteraad.

Voor zover het gaat over een exclusieve bevoegdheid van het college van burgemeester en schepenen en de afwezigheid of verhindering van de schepenen door de mogelijke belangenvermenging het behandelen van een dossier systematisch onmogelijk maakt, zou toepassing kunnen gemaakt worden van artikel 49, §2 DLB:

"Als de schepen om een andere reden dan de redenen, vermeld in paragraaf 1, afwezig is, kan hij worden vervangen door het op dezelfde lijst verkozen gemeenteraadslid met de hoogste rang. Als er geen gemeenteraadslid is dat op dezelfde lijst verkozen is, kan de schepen vervangen worden door het gemeenteraadslid van een andere lijst met de hoogste rang. Als dat raadslid de schepen niet kan vervangen, kan het schepenmandaat waargenomen worden door een van de andere gemeenteraadsliden in volgorde van hun rang".

Een toepassing van artikel 49, §2 DLB om aan het quorum te voldoen, moet goed gemotiveerd en genotuleerd worden:

- het gaat om het vervangen van een of meerdere schepenen voor één agendapunt;
- het gaat om een facultatieve vervanging;
- de vervanging gebeurt:
 - o ofwel omdat de verhindering systematisch is: het orgaan zal, omwille van deze verhindering, nu en in de toekomst niet rechtsgeldig kunnen vergaderen over dit punt, en bijgevolg nooit kunnen beslissen over dit punt
 - o ofwel omwille van een geval van hoogdringendheid, waarin elk uitstel de gemeente schade zou kunnen berokkenen of hinder zou kunnen veroorzaken.

Als er een klacht wordt ingediend, is het de bevoegdheid van de toezichthoudende overheid om in een concreet geval te oordelen of de toepassing van artikel 49, §2 DLB correct gebeurde en goed werd gemotiveerd.